

Asia C-47/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

28.1.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Bundesverwaltungsgericht (Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

10.10.2019

Kantaja, valittaja ja Revision-valittaja:

F.

Vastaaja, valituksen vastapuoli ja Revision-valituksen vastapuoli:

Stadt Karlsruhe

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

Espanjalaisen ajokortin tunnustaminen Saksassa – Erot ajokortin myöntämisessä ja uusimisessa – Jäsenvaltion toimivalta asettaa ajokortin uusimistapauksessa tunnustamiselle alueellaan lisäedellytyksiä

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymys

Estetäänkö direktiivin 2006/126/EY 2 artiklan 1 kohdassa ja 11 artiklan 4 kohdan toisessa kohdassa jäsenvaltiota, jonka alueella toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn A- ja B-luokan ajoneuvoja koskevan EU-ajokortin haltijalta on rattijuopumuksen takia poistettu oikeus kuljettaa ensin mainitussa jäsenvaltiossa tällä ajokortilla moottoriajoneuvoa, epäämästä sellaisen kyseiseen luokkaan kuuluvan ajokortin tunnustamista, jonka toinen jäsenvaltio on myöntänyt kyseessä olevalle henkilölle

ajokortin pois ottamisen jälkeen uusimalla se direktiivin 2006/126/EY 7 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Ajokorteista 20.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY (uudelleenlaadittu teksti) 2 artiklan 1 kohta, 7 artiklan 3 kohdan toinen kohta, 11 artiklan 4 kohdan toinen kohta

Ilmoitetut kansalliset säännökset

Ajokorttiasetuksen (Fahrelaubnis-Verordnung, FeV) 29 §

Tieliikennelain (Straßenverkehrsgesetz, StVG), 3 §:n 6 momentti

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantajan, joka on Saksan kansalainen, asuinpaikka on vuodesta 1992 ollut Espanjassa, ja hänellä on toinen asuinpaikka Karlsruhessa (Saksa), joka ei kuitenkaan ole direktiivin 2006/126 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu hänen vakinainen asuinpaikkansa. Hänet tuomittiin Saksassa vuosina 1987, 1990, 1995 ja 2000 rattijuopumuksesta.
- 2 Kantajalle myönnettiin 21.10.1992 Espanjassa muun muassa A- ja B-luokan ajoneuvoja koskeva ajokortti. Tämän ajokortin voimassaoloaika jatkettiin siellä tämän jälkeen useaan kertaan.
- 3 Kantaja kuljetti 12.12.2008 Saksassa moottoriajoneuvoa hänen verensä alkoholipitoisuuden ollessa 2,12 promillea. Tämän vuoksi hänet tuomittiin rattijuopumuksesta ja häneltä poistettiin puuttuvan ajosoveltuvuuden vuoksi oikeus ajaa Saksassa moottoriajoneuvoa espanjalaisella ajokortilla. Ajo-oikeuden uusimiseksi hänelle määrättiin 14 kuukauden karenssi-aika, joka päättyi 19.3.2010. Hänen Espanjassa myönnetty ajokorttinsa otettiin pois ja lähetettiin Espanjan toimivaltaiselle laitokselle. Espanjan viranomaiset palauttivat kuitenkin kantajalle tämän asiakirjan vähän myöhemmin.
- 4 Kantajalle myönnettiin 23.11.2009 eli vielä Saksassa määrätyn karenssiajan aikana Espanjassa uusi A1-, A2-, A- ja B-luokan ajoneuvoja koskeva ajokortti, joka hänen aikaisemman ajokorttinsa tavoin oli voimassa 22.10.2012 asti. Hän sai Espanjassa 15.10.2012 A1-, A2-, A- ja B-luokan ajoneuvoja koskevan ajokortin, jonka oli voimassa 22.10.2014 asti, 18.9.2014 AM-, A1-, A2-, A- ja B-luokan ajoneuvoja koskevan ajokortin, joka oli voimassa 22.10.2016 asti ja 6.9.2016 hänen AM-, A1-, A2-, A- ja B-luokan ajoneuvoja koskevan nykyisen ajokorttinsa, joka on voimassa 22.10.2021 asti. Ajokorteissa on näiden ajoneuvoluokkien osalta voimassaolon alkamisajankohdaksi merkitty kulloinkin 21.10.1992.

- 5 Kantaja haki 20.1.2014 hänen 21.10.1992 myönnetyn espanjalaisen ajokorttinsa, joka oli voimassa 22.10.2014 asti, tunnustamista Saksassa. Vastaaja hylkäsi tämän hakemuksen, koska kantajalta oli poistettu Saksassa hänen espanjalainen ajokorttinsa. Karenssiajan kuluttua hän ei vastaajan mukaan ollut hankkinut Espanjassa uutta tunnustettavaa ajokorttia, vaan hänelle oli myönnetty Espanjassa vain korvaavat asiakirjat. Koska kantaja ei ollut toimittanut häneltä vaadittua lääketieteellistä ja psykologista lausuntoa, voidaan hänen katsoa olevan soveltumaton moottoriajoneuvon kuljettamiseen. Hänen oikaisuvaatimuksensa tästä päätöksestä hylättiin samoin perustein.
- 6 Koska kantajan kanne Verwaltungsgerichtissä sekä hänen valituksensa tästä tuomiosta jäivät tuloksettomiksi, hän teki Revision-valituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen.

Pääasian asianosaisten tärkeimmät perustelut

- 7 Kantaja katsoo, että mielivaltaisesti ja ilman oikeudellista perustaa väitetään, että 15.10.2012, 18.9.2014 ja 6.9.2016 toteutetut espanjalaiset hallintotoimet eivät ole toimia, joilla ajokortti myönnetään direktiivin 2006/126 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, vaan toimia, joilla 21.10.1992 myönnetyn alkuperäisen ajokortin voimassaoloaika pidennetään. Lisäksi hän katsoo, että ei myöskään ole oikeudellisesti perusteltua olettaa, että ajokorttia uusittaessa olemassa ollut sääntöjenvastaisuus siirtyy uuteen ajokorttiin. Tästä ei ole olemassa myöskään Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisua. Toimivalta sen ratkaisemiseksi, onko kantaja jälleen soveltuva kuljettamaan moottoriajoneuvoa, on yksinomaan Espanjan viranomaisilla. Saksan viranomaiset eivät saa tutkia niiden päätöstä.
- 8 Vastaaja pitää tekemäänsä ja alemmissa oikeusasteissa vahvistettua päätöstään oikeana.

Lyhyt esitys ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 9 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää aluksi, miten asia on arvioitava Saksan lainsäädännön mukaan. FeV:n 29 §:n 1 momentin mukaan henkilöillä, joilla on ulkomailla hankittu ajokortti, on tämän ajokorttinsa rajoissa oikeus kuljettaa moottoriajoneuvoa Saksan alueella, mikäli heillä ei ole siellä vakinaista asuinpaikkaa. Tätä säännöstä sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa, koska direktiivin 2006/126 12 artiklan 1 kohdan mukainen kantajan vakinainen asuinpaikka on Espanjassa eikä Saksassa.
- 10 Tästä on olemassa kuitenkin FeV:n 29 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen 3 kohdan mukaan poikkeus, jonka mukaan 1 momentin mukainen oikeus ei päde ulkomaisen ajokortin haltijaan, jolta on lainvoimaisesti otettu ajokortti pois Saksassa. Kantajan espanjalainen ajokortti on otettu Saksassa lainvoimaisella päätöksellä pois rattijuopumuksen vuoksi, joten että häneltä on evätty oikeus käyttää Saksassa espanjalaista ajokorttia.

- 11 Ajokortin menettämistä koskevaa merkintää kuljettajaksi soveltumista koskevasta rekisteristä ei ole vielä poistettu; jos se olisi poistettu, FeV:n 29 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen 3 kohdassa säädetty kielto käyttää Saksassa ulkomaista ajokorttia olisi rauennut. FeV:n 29 §:n 3 momentin kolmannessa virkkeessä säädetään nimittäin, että ensimmäisen virkkeen 3 ja 4 kohtaa sovelletaan vain, jos siinä mainitut toimenpiteet on merkitty kuljettajaksi soveltumista koskevaan rekisteriin eikä niitä ole poistettu.
- 12 Ajo-oikeuden palauttamiseksi Saksassa ovat ratkaisevia FeV:n 29 §:n 4 momentti ("Oikeus ulkomaisen ajokortin käyttämiseen Saksan alueella 3 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetun päätöksen jälkeen myönnetään hakemuksesta, kun peruuttamisen peruste on lakannut"), luettuna yhdessä StVG:n 3 §:n 6 momentin kanssa ("Henkilöiden, joiden vakinainen asuinpaikka on ulkomailla --, oikeuteen käyttää jälleen ulkomaista ajokorttiaan Saksassa sen jälkeen, kun se on aikaisemmin poistettu, sovelletaan vastaavin osin -- uuden ajokortin myöntämistä koskevia säännöksiä"). Koska kantajan verestä oli mitattu 2,12 promillen alkoholipitoisuus, ja hän oli syyllistynyt rattijuopumukseen, hänen olisi pitänyt esittää puoltava lääketieteellinen ja psykologinen lausunto, mikä hän ei kuitenkaan ole tehnyt.
- 13 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää kysymyksen siitä, onko tapausta arvioitava näin myös unionin oikeuden mukaan. Unionin oikeuden ensisijaisen soveltamisen vuoksi kantajalla olisi direktiivin 2006/126 2 artiklan 1 kohdan mukaisen jäsenvaltioissa myönnettyjen ajokorttien keskinäisen tunnustamisen periaatteen perusteella myös näitä Saksan oikeuden mukaan huomioon otettavia edellytyksiä täyttämättä oikeus kuljettaa viimeksi 6.9.2016 uudistetun ja 22.10.2021 voimassa olevan espanjalaisen ajokortin perusteella Saksassa A- ja B-luokkaan kuuluvia moottoriajoneuvoja, jos tätä tunnustamisvelvollisuutta sovelletaan myös mainitut ajoneuvoluokat sisältävään ajokorttiin, joka uusitaan direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisen kohdan mukaisesti.
- 14 Olennaisin osin kyse on siitä, sovelletaanko unionin oikeuden mukaista direktiivin 2006/126 2 artiklan 1 kohtaan perustuvaa tunnustamisperiaatetta myös direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisen kohdan mukaiseen ajokortin uusimiseen hakijan vakinaisen asuinpaikan jäsenvaltiossa sen jälkeen, kun jäsenvaltio, jossa kyseinen hakija oli oleskellut tilapäisesti, poisti tältä oikeuden käyttää kyseistä ajokorttia sen alueella rattijuopumuksen ja siten puuttuvan ajosoveltuvuuden vuoksi.
- 15 Asiaa käsittelevän jaoston mielestä merkitystä ei ole sillä, että kantaja oli vielä Saksassa kuluvan karenssiajan kuluessa saanut takaisin 22.10.2007 myönnetyn espanjalaisen ajokorttinsa, jonka käyttöoikeuden hän oli menettänyt Saksassa lainvoimaisella päätöksellä, ja hänelle oli lisäksi myönnetty Espanjassa – samoin vielä mainitun karenssiajan kuluessa – uusi ajokortti, joka myös oli voimassa 22.10.2012 asti. Tosin unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on katsottu, ettei silloin, kun henkilön ajo-oikeus on jäsenvaltiossa poistettu ja ajo-oikeuden palauttamiselle on asetettu karenssiaika, kyseistä jäsenvaltiota ei estetä epäämästä

toisessa jäsenvaltiossa tämän karenssiajan kuluessa myönnetyn uuden ajokortin tunnustamista (vrt. mm. tuomio 19.2.2009, Schwarz, C-321/07, EU:C:2009:104, 83 kohta). Nyt käsiteltävän kanteen kohteena oleva mahdollinen tunnustamisvelvollisuus Saksassa ei kuitenkaan liity karenssiaikana palautettuun ja yhtä vähän 23.11.2009 myönnettyyn kantajan entiseen ajokorttiin, joiden kummankin voimassaoloaika on päättynyt, vaan hänen nyt voimassa olevaan espanjalaiseen ajokorttiinsa, joka myönnettiin siellä 6.9.2016. Tämä ajokortti perustuu vastaavaan 21.10.1992 myönnettyyn ajokorttiin, jonka osalta ei ole rikottu unionin oikeuden mukaista asuinpaikkavaatimusta ja jota ei ole myönnetty karenssiajan kuluessa.

- 16 Asiaa käsittelevällä tuomioistuimella ei ole kantajan nykyisen ja aikaisempien ajokorttien voimassaolotietojen perusteella epäilyä siitä, että hänen Espanjassa 6.9.2016 myönnetty ja 22.10.2021 asti voimassa oleva ajokorttinsa oli myönnetty direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan perusteella, ja siten kyseessä on tässä säännöksessä tarkoitettu ajokortin uusiminen sen voimassaoloajan päätyttyä. Tästä säännöksestä ilmenee, että jäsenvaltioilla on unionin oikeuden perusteella oikeus, muttei velvollisuutta siinä mainittuja ajoneuvoluokkia koskevia ajokortteja uusissa vaatia näyttöä ajosoveltuvuudesta. Tämän osalta myöskään direktiivin liitteessä III oleva 14.1 kohta ei muuta mitään.
- 17 Jos jäsenvaltioille annetaan ajokorttia uusittaessa direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa unionin oikeudessa vain mahdollisuus muttei velvollisuutta ajosoveltuvuuden tarkastamiseen, näiden direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettujen ajokorttiluokkien uusiminen eroaa perustavanlaatuisesti tämän direktiivin 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittujen vaatimusten mukaisen ajokortin myöntämisestä. Tämän säännöksen mukaan ajokortti saadaan myöntää vain hakijoille, jotka ovat suorittaneet hyväksytysti ajotaitoa ja ajotapaa koskevan kokeen ja teoriakokeen ja jotka täyttävät terveydelliset vaatimukset liitteiden II ja III säännösten mukaisesti.
- 18 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan moni seikka puoltaa sitä, että uusittaessa direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa mainittuja ajoneuvoluokkia koskevia ajokortteja sen jälkeen, kun kortin haltijalta on poistettu jäsenvaltiossa, jossa hän on oleskellut tilapäisesti, siellä todetun puuttuvan ajosoveltuvuuden vuoksi oikeus käyttää kyseisen valtion alueella ajokorttiaan, kyseisellä jäsenvaltiolla ei ole velvollisuutta tunnustaa ajokorttia ilman muita muodollisuuksia, mikä pätee Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa silloin, kun ajokortti myönnetään direktiivin 2006/126 7 artiklan 1 kohdan mukaisten yhdenmukaistettujen vähimmäisvaatimusten perusteella.
- 19 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa tältä osin unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan ajokortti, joka on myönnetty asuinpaikkavaatimusten mukaisesti jäsenvaltiossa lainvoimaisella päätöksellä vahvistetun karenssiajan päätyttyä, on tunnustettava ilman mitään muodollisuuksia. Silloinkin, kun jäsenvaltio asettaa ajo-oikeuden palauttamiselle

kansallisissa säännöksissään tiukemmat edellytykset, sen on tunnustettava karenssiajan päätyttyä ja asuinpaikkavaatimusten täytyttyä toisen jäsenvaltion myöntämä EU-ajokortti (vrt. mm. tuomio 26.6.2008, Wiedemann ja Funk, C-329/06 ja C-343/06, EU:C:2008:366, 54 kohta). Näissä tapauksissa puuttuva ajosoveltuvuus kumoutuu toisen jäsenvaltion uuden ajokortin myöntämisen yhteydessä suorittamalla ajosoveltuvuustestillä (tuomio 19.2.2009, Schwarz, C-321/07, EU:C:2009:104, 92 kohta ja sitä seuraava kohta ja tuomio 26.4.2012, Hofmann, C-419/10, EU:C:2012:240, 51 kohta). Samalla jäsenvaltio, joka on poistanut direktiivin 2006/126 11 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla kyseessä olevalta henkilöltä oikeuden käyttää sen alueella ajokorttiaan puuttuvan ajosoveltuvuuden vuoksi, menettää toimivaltansa tutkia, onko kyseisen henkilön ajosoveltuvuus palautunut ja saako hän tämän vuoksi kuljettaa mainitussa jäsenvaltiossa jälleen moottoriajoneuvoa (vrt. tuomio 23.4.2015, Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, 74 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

- 20 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuu, että direktiivin 2006/126 2 artiklan 1 kohdan mukainen tunnustamisvelvollisuus riippuu siitä, säädetäänkö unionin oikeudessa ajokortin myöntämiseksi yksittäistapauksessa direktiivin 2006/126 7 artiklan 1 kohdan mukaisten yhdenmukaistettujen vähimmäisvaatimusten varmistamisesta. Koska nyt käsiteltävässä asiassa on ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan kyse kuitenkin kantajan espanjalaisen ajokortin uusimisesta eikä ajokortin myöntämisestä, jolloin myöntävä jäsenvaltio on velvollinen suorittamaan direktiivin 2006/126 7 artiklan 1 kohdan mukaisen kattavan ajosoveltuvuuden tutkimisen, kyse on edelleen unionin tuomioistuimen tunnustamasta sen jäsenvaltion, joka on poistanut kyseessä olevan henkilön oikeuden käyttää alueellaan ajokorttiaan direktiivin 2006/126 11 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla puuttuvan ajosoveltuvuuden vuoksi, toimivallasta tutkia, onko kyseessä olevan henkilön ajosoveltuvuus palautunut (vrt. tuomio 23.4.2015, Aykul, C-260/13, EU:C:2015:257, 74 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
- 21 Tätä päätelmää ei myöskään mitenkään muuta se tosiseikka, että Espanjan ajokorttilainsäädännössä säädetään A- ja B-luokan ajoneuvoja koskevien ajokorttien uusimisen yhteydessä ja siten direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan soveltamisalalla terveystarkastuksesta. Se, että yksittäisen jäsenvaltion määrittämät ajokortin uusimiseksi asetetut terveysvaatimukset eivät johda direktiivin 2006/126/EY 2 artiklan 1 kohdan mukaiseen tunnustamisvelvollisuuteen, johtuu ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä yksinkertaisesti siitä, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan siinä vaadittu ajokorttien vastavuoroinen tunnustaminen ilman muodollisuuksia liittyy siihen, että unionin oikeudessa vahvistetaan yhdenmukaistetut ja siten kaikkia jäsenvaltioita sitovat moottoriajoneuvon kuljettajan soveltuvuutta koskevat vähimmäisvaatimukset – mukaan lukien terveysvaatimukset –, jotka ajokortin hakijan on täytettävä ja joiden noudattamista asuinpaikan jäsenvaltion on valvottava ajokorttia myönnettäessä. Tätä ei kuitenkaan sovelleta direktiivin 2006/126 7 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan siinä mainittujen luokkien ajokortteja uusittaessa.

- 22 Sen kysymyksen selvittämiseksi, onko ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemys paikkansa pitävä, esitetään unionin tuomioistuimelle edellä mainittu ennakkoratkaisukysymys.

TYÖASIAKIRJA